VESZPRÉM MEGYE
HELYI JELENTŐSÉGŰ TERMÉSZETVÉDELMI TERÜLETEI

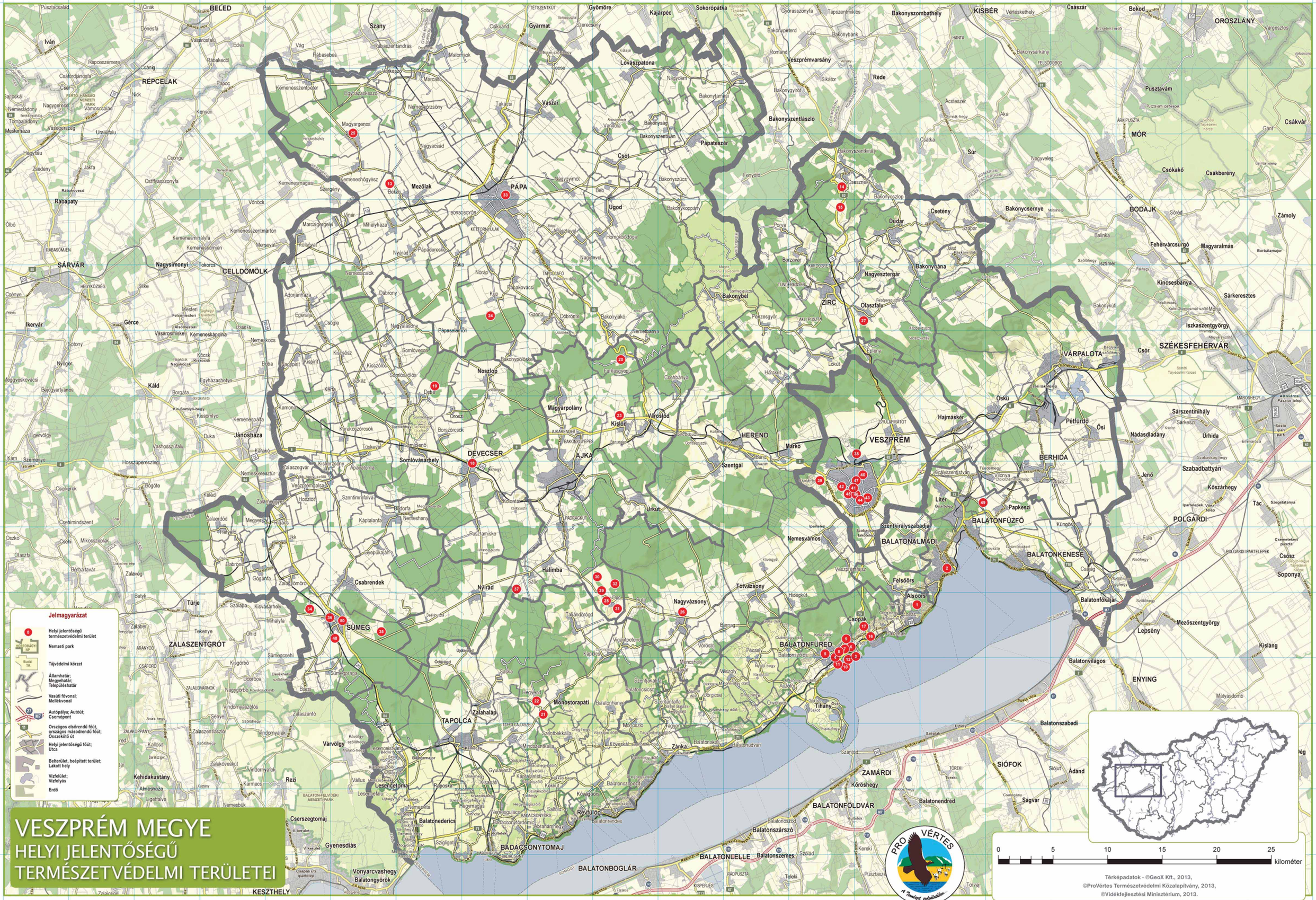

VESZPRÉM MEGYE HELYI JELENTŐSÉGŰ TERMÉSZETVEDELMI TERÜLETEI

Veszprém megye helyi jelentőségű védett természeti területeinek ökológiai felmérése a Pro Vértes Természetvédelmi Közalapítvány koordinálásával, az „Összefogással a természeti értékeink megőrzéséért" projekt keretében, a Svájci-Magyar Együttműködési Program társfinanszírozásával valósult meg.
www.provertes.hu

Svájci hozzájárulás
Az „Összefogással a természeti értékeink megőrzéséért" című projekt a Svájci-Magyar Együttműködési Program társfinanszírozásával valósult meg.

1. Alsóörsi Szabadság-kilátó | N–O10
Alsóörs | 2001 óta védett | 0,1943 hektár

A hegytetőn permi homokkőből épült mives kőtorony áll, melyet 1935-ben Padányi Gulyás Jenő tervei alapján építettek, majd 2003-ban felújították és egy évtizeddel ezután fából készült emeletet húztak rá.
Az immár 12 méter magas épületből gyönyörű kilátás nyílik a Balatonra, a Bakonyra és a Balaton-felvidékre.
A kilátó egy tisztáson található, körülötte cserfés kocsánytalan tölgygyel, virágos kőrissel. Találkozhatunk itt nagy szarvasbogárral, zöld- és fürge gyíkkal, erdei siklóval, énekes rigóval, vörösbeggyel, kakukkal, erdei pelével, és más olyan állatfajokkal, amelyek jól tűrik az emberi zavarást, illetve a lakott területek közelségét.
Balatonalmádi és Felsőörs közötti átrói közvetlenül a település után balra kanyarodva, a Kilátó után közelíthető meg a Csere-hegyi, más néven Szabadságkilátó. Az út személygépkocsival nem járható, kb. 1 km sétával juthatunk fel a 298 m magas hegy tetejére.

2. Szent Erzsébet liget | O9
Balatonalmádi | 1977 óta védett | 10,4822 hektár

Almádi parkosítását Véghelyi Dezső történettudós kezdeményezte 1882 táján, amikor a part meg mocsaras, ingoványos területi volt. Kezdetben nyár és fűzfákat telepítettek, majd megérkeztek a kor divatos díszfái is, főként nyír, platán és mocsácriprusok, melyek ma is a Sekete Erzsébet liget legszebb díszei. Igazi különleges ségnek számít a strand bejárata előtt található kettős fasor a gyertya alakúra kiképzett platánfákkal és hasonlóan formázott kettős fűzfasorral.
Megtalálhatók itt a városi parkokra jellemző állatok: sünök, pelék, cinegék, mezei verebek, barátkák, énekes- és fekete rigók, a ragadozó madarak közül pedig a karvaly.

A korábbi nevén Öregparknak nevezett terület Balatonalmádi központi részén, a 71. sz. főút és a Balaton-part között található. A liget északról a vasút, délről a Balaton, nyugatról pedig a második fénysorompós vasúti átkelő Balaton-partra vezető útja határolja.

3. Balatonfüred, Brázay villa parkja | M–N10
Balatonfüred | 2006 óta védett | 3,6996 hektár

Mára az épület és az egykor pártatlanul szép park állapota leromlott, a ház körüli szőlők pedig elpusztultak, helyüket felverte a gyom. A kert értékes növényeiből azonban megmaradt néhány példány, amelyek túlélték az elmúlt évtizedeket, és impozáns méreteiket még ma is lenyűgözik a látogatót. Vannak öreg gesztenyefák, japánakácok, és több olyan cserje és fa is, melyek kerülete meghaladja a 2 métert: a háztól északra például egy-egy hatalmas törökmogyoró, nagylevelű hárs, és korai juhar áll, de megtalálható itt számos örökzöld növény is: boróka, oszlopos tiszafa, andalúziai jegenyefenyő valamint ezüstfenyő.
A Mikes Kelemen utca 21. alatt található kései Bauhaus stílusú villa az iparmágnás sósborszesz gyáros Brázay Zoltán nyaralója volt, amely 1945 után állami vezetők pihenését szolgálta.

4. Balatonfüred, Club Imola parkja | M10–11
Balatonfüred | 2006 óta védett | 1,6999 hektár

A szálloda és a hozzá tartozó épületeket szépen karbantartott, nagy kiterjedésű park veszi körül, amely azonban nem szabadon látogatható terület. A gyep és a tarka gyepű virágok mellett a park természeti értékét elsősorban a 100-120 db, jobbára idős, méretes

A Balatonfüred, Ady Endre u. 13. szám alatti park szabadon látogatható.

5. Balatonfüred, Ferencsik János Zeneiskola parkja | M10
Balatonfüred | 2006 óta védett | 0,306 hektár

Az itt található épületet Pálóczi Horváth Ádám költő és geodéta építtette 1785-ben, és benne is lakott 1797-ig. Az építészeteig és kultúrtörténetileg jelentős épület déli homlokzata előtt kisebb méretű park van, amelyben méretes feketefenyők, vadgesztenyék és kőrisek találhatók. A parkokban gyakori állatfajok is előfordulnak. A kihelyezett odúkban széncinege költ.

6. Balatonfüred, Hősök tere park | M10
Balatonfüred | 2006 óta védett | 0,3278 hektár

Balatonfüreden az Arács település részen található Hősök tere park viszonylag fiatal zöldterület, hiszen csak 2003-2004-ben alakították ki, mégis több nagyméretű fa van benne, amely említést érdemel. Északi részén 5 db japánakác (Sophora japonica), nagylevelű hárs (Tilia platyphyllos), ezüst hárs (Tilia argentea), és mezei juhar (Acer campestre) található. A park két termetes mezei szilfája (Ulmus minor) közül mára már csak az egyik van életben a terület déli bejáratánál, de sajnos ez is száradóban van. A Hősök tere gondozott, nyírt gyeppel, padokkal, és játszótéri berendezésekkel várja a látogatókat.

7. Balatonfüred, Kelén szálló parkja | M10
Balatonfüred | 2006 óta védett | 1,8659 hektár

Természeti értékét elsősorban az a 20-30 db 80 év körüli feketefenyő jelenti, melyek közül a legnagyobb példány 16 méter magas, kerülete pedig 72 cm. Méreteiből adódóan ez az egy példány valószínűleg idősebb a társainál, körülbelül 100-120 éves lehet. A parkban található továbbá egy igen szép hársfasor nagylevelű hársakból, valamint többi impozáns hegyi juhar is.
A park Balatonfüred belterületén a Petőfi Sándor u. 30. szám alatt található. Mivel a szállodát ma nem használják, a terület zárva van, nem látogatható és kissé elhanyagolt.

8. Balatonfüred, Lipták ház kertje | M10
Balatonfüred | 2006 óta védett | 0,1856 hektár

A szépen felújított épületben egykor pezsgő kulturális élet zajlott. A vendégszerető Lipták Gábornál az ötvenes években a kor majd' minden jeles költője, írója, képzőművésze megfordult. A kert legnagyobb fája az épület lépcsős bejáratánál található ezüst hárs, melynek az átmérője mellmagasságban több mint 65 cm. Kora alig lehet fiatalabb a háznál, így körülbelül 110 éves lehet. A park további évességei a 3 db hatalmas vasfa, 1 korai juhar, és 6 db vadgesztenye.

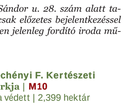

9. Balatonfüred, Széchényi F. Kertészeti Szakképző Iskola parkja | M10
Balatonfüred | 2006 óta védett | 2,399 hektár

A barokk stílusú, gyönyörű kastély annyira megtetszett a Füreden gyakran megforduló Jókai Mórnak, hogy erről mintázta hőse, az Aranyember, azaz Tímár Mihály kastélyát is.
A park természeti értékeit több idős, nagyméretű fa képviseli: az utcai kerítés mellett öles eperfák állnak, egyikük törzsének kerülete nem kevesebb, mint 245 cm. Ezen kívül említést érdemelnek az öreg vadgesztenyék, feketefenyők, nagylevelű hársak és nagy ranceserfák. Az örökzöldeket tuja és oregoni ciprus képviseli. A park legnagyobb fája pedig 2 japánakác, melyek közül a termetesebb 20 m magas és 300 cm kerületű.

Az iskola, melynek főépületét még gróf Széchenyi Ferenc építtette 1782-ben, a Hősök tere 1. szám alatt található, az Arácsi városrészben.

10. Balatonfüred, Tagore sétány és Széchenyi park | M11
Balatonfüred | 2006 óta védett | 6,7209 hektár

A Balaton-parti Tagore-sétány a Balaton part talán legkedveltebb sétatere. Első fajtát hálából ültette Rabindranath Tagore 1926-ban, miután felgyógyult

hetegségéből a füredi szanatóriumban. A sétány tarka tűrzsi platánfái sokmindenki felismeri, de számos más érdekes fafaj is megfigyelhető itt. Rögtön Tagore szobra mögött található a park legvastagabb ezüstjuhar fája, melynek közelében hársak, nyírfák, vadgesztenye és egy hatalmas narancseper nőnek. Blaha Lujza padja mögött 11 feketefenyő áll, de vannak még a területen mocsáriprusok, vasfa, tiszafák, szomorú kőrisek és szomorú fűzek.

11. Balatonfüred, Terasz étterem parkja | M11
Balatonfüred | 2006 óta védett | 1,4235 hektár

A kertben idős vadgesztenyék, magas kőrisek, bükkök, és fenyők találhatók, gyep helyett pedig aranyhalakkal teli mesterséges tavak látványa üdíti fel az étteremhez igyekvő vendégeket.
A Terasz étterem főbejárata a Zákonyi sétányról nyílik, parkja pedig gyakorlatilag összeolvad a nemrégiben felújított Vaszary villa parkjával, melylyel korábban valószínűleg egy egységet alkosztak.

12. Kiserdő park | M10–11
Balatonfüred | 1979 óta védett | 9,3592 hektár

A zöldterület két nagy egysége bontható: az 1790-es években telepített tölgy ligetre, és a csaknem 100 évvel fiatalabb, fekete fenyőkből álló fenyvesre.
Az öreg fák alatt találhatók még cserjefoltok, valamint gyertyánok, kislevelű hársak, mezei juharok és tiszafák. A parkon jól karbantartott tanösvény kalauzolja végig a látogatókat, amely bemutatja a park történetét.
Balatonfüred belterületén a 71. sz. főút Balaton felőli oldalán bekanyarodva a Séta utca a Kiserdő keleti határa.

Valamennyi Csopak külterületén lévő szőlőfoltd védettséget élvez, így szinte bármelyik irányba haggjuk is el a községet, mindenüttt helyi védett területeket találunk.
A domboldalon található Heguesdi-gyepeknek nevezett védett terület Heguesd és Monostorapáti között, az Eger-víz felduzzasztásával keletkezett Halasó délkeleti sarkánál kezdődik.

13. Békási-láp | F3
Békás | 2003 óta védett | 54,9507 hektár

Békás határában található láp a Kis-Bitva patakhoz közeli vizenyős terület, a patak parton buja fás-bokros növénytettel. Nyírt vízfelület sehol nem látható, mert sűrűn benőtte a nád és a sás. Éppen a sűrű növényzet miatt a Békási-láp szinte egyáltalán nem járható, csak közvetlenül a Bitva-patak partján, egy keskeny sávban a fák között lehet haladni. A hiullók, kétéltűek mellett sok madárfaj is megtalálható itt: például a citromsármány, őszapó, ökörszem, barátka, nyárítekercs, bübos banka, szürke gém, fehér gólya, vagy a ragadozók közül a macskabagoly és a kabasólyom.
Békás Pápától nyugatra, a Marcal közelében fekvő település.

14. Csesznek várhegy | M3
Csesznek | 1952 óta védett | 7,8091 hektár

A védett terület gyakorlatilag a Vár-hegy déli, meredek oldala. Több száz évvel ezelőtt valószínűleg erdő borította, de azt a vár felépítése után, hogy megkönynyítsék a támadók elleni védekezést, letarolták. Mára a növényzet részben visszahódította magának a területet. A hegyoldalt benőtték a cserjék, melyek gazdag élővilágnak adnak otthont.

Zirctől 13 km-re Győr felé haladva érhető el a festői látványt nyújtó Csesznek és a település fölé magasodó vár, melyhez a főút mentén található parkolóból jól kitapostt gyalogos ösvény vezet.

15. Gézaházi parkerdő | M4
Csesznek | 1979 óta védett | 15,8522 hektár

A birtok egykori tulajdonosa Eszterházy Géza után kapta a nevét. Az itt található erdőfolt a valamikori Bakony-erdő maradványa, hatalmas méretű fákkal, csertölgyekkel, gyertyánnal, magas kőrissel, nagylevelű hárssal, bükkfákkal és vadgesztenyével.
A 70-es években a Gézaházi erdő kedvelt kirándulóhely volt, amely a rendszerváltás után magánkézbe került. Jelenleg a terület egyik része osztrák tulajdonosé, aki az épületeket szépen felújíttatta, az előregedő, kidőlt fákat pedig őshonos fafajokkal pótolta. A park másik része a vadászkastéllyal azonban folyamatosan pusztul. Az épület állaga gyorsan romlik, a park és az utak elhanyagoltak.
A Zirctől 8 km-re található, földúton megközelíthető kastélypark ma magánterület, így nem tartozik a szabadon látogatható területek közé.

16. Csopaki-szőlők | M10
Csopak | 2008 óta védett | 95,9784 hektár

A hagyományosan kezelt szőlőkultúrák mellett szemet gyönyörködtetőek a zömében sűrűen felújított, térségre jellemző préhászak és pincék. A szőlősorok végét, vagy

a telekhatárokat gyakran gyümölcsfákkal, elsősorban mandulával, dióval, meggyel jelzik, amelyek kora tavasszal csodálatos virágpompába borítják a domboldalt. Sok helyütt a szőlősorokba és a gyümölcsfákra odúkat helyeznek ki, melyekben cinegék, mezei verebek, rozsdafarkúak, bübos bankák fészkelnek.

17. Növényvédelmi és Agrokémiai Állomás parkja | N10
Csopak | 1979 óta védett | 2,8719 hektár

Magát a neogótikus, romantikus kastélyt 1861-ben Ranolder János püspök építtette nyaralonak, melyhez igen tekintélyes, állítólag 3000 akó bort is befogadni képes pincét készíttetett. A kastély 2 hektáros parkjában narancseperfák, tiszafák, duglász fenyők, ezüst- és jegenyefenyők, valamint különböző tuják találhatók. Az egyik legszebb példány egy hatalmas malonyai tuja. A felújításra szoruló épületet ma nem használják, és bár a parkot ápolják, a terület nem látogatható.
Csopakon a Kishegyű utca végén található a Balaton-felvidék legnagyobb kastélya, melynek parkját főként fenyőfélékkel ültették be annak idején.

18. Szabadság park | H7–8
Devecser | 1963 óta védett | 10,2617 hektár

A Devecser központjában található kastély és park mai arculata gróf Eszterházy Ferenc munkájának eredménye, aki az eklektikus stílusban történő felújítás során külön gondot fordított az angolpark kialakítására. Ekkorra datálhatók a legidősebb fák: a hatalmas juharlevelű platánok, kocsányos tölgyek, magas kőrisek, és az egzotikus, távoli ősidőkerő származó kínai császárfa, tulipánfa, valamint mocsáriprusok.
A 2010. október 4-én bekövetkezett vörösiszap katasztrófát a parkban található fák 40%-a nem élte túl. A terület napjainkra kiritkult, ligetes képet mutat. Több helyen elkezdődött a fák pótlása és újra telepítése, új játszótér és pihenő padok kihelyezése, de a katasztrófa nyomai a fák törzsén még most is láthatók. A parkban számos más madárfaj mellett, évtizedek óta megtalálható egy 150-200 párból álló vetési varjú telep.

19. Erdőfy-kastélypark | G6
Doba | 1977 óta védett | 91,7660 hektár

A község határában található klasszicista stílusú kastélyt gróf Erdődy Kajetán építtette 1836-ban. Az épület a park legmagasabb pontján a Somlóvár (174 m) nevű dombon található. A területet egykor kocsányos tölgyekből álló erdő borította, melyben az építkezés idején a tisztásokat és nyiladékokat úgy alakították ki, hogy a kastélyból rá lehessen látni a Somló-hegyre, a somlószőlősi kastélyra és a dobai templom tornyára. A park északi részén a védett terület határán folyik a Hajagos patak, melyen három halastavat alakítottak ki, ezeket azonban mára teljesen benőtte a növényzet.

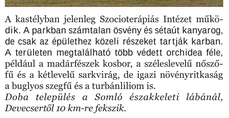

A kastélyban jelenleg Szociotérápiás Intézet működik. A parkban számtalan ősvény és sétaút kanyarog, de csak az épülethez közeli részeket tartják karban. A területen megtalálható több védett orchidea fénye, például a madárfészek kosbor, a széleslevelű nőszőfű és a kétlevelű sarkvirág, de igazi növényritkaság a hughyos szegfű is a turbánliliom is.
Doba település a Somló északkeleti lábánál, Devecsertől 10 km-re fekszik.

20. Farkasgyepű-erdők | J6
Farkasgyepű | 2008 óta védett | 802,7125 hektár

Az idős, többségében bükk alkotta erdők (60%) mellett gyertyános-tölgyesek (30%) és cseres-kocsánytalan tölgyesek (10%) övják a kirándulni és gyógyulni vágyók egészségét.
A területen tanösvény mutatja be a térség növény- és állatvilágát, valamint az itt folyó erdőgazdálkodás jellemzőit. A Farkasgyepű-erdők gazdag élővilágának igazi különleges ségek a rendkívül ritka fekete gólya, amely csakis nyugodt, háborítatlan erdők mélyén fészkel.

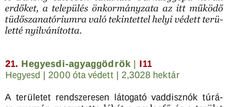

A Bakony szívében található Farkasgyepű körüli erdőket, a település önkormányzata az itt működő tűdőszanatóriumra való tekintettel helyi védett területté nyilvánította.

21. Hegyesdi-agyaggödrök | I11
Hegyesd | 2000 óta védett | 2,3028 hektár

A területet rendszeresen látogató vaddisznók túrása nyomán megvetette lábát a parlagfű és a terület északi oldalán egyre nagyobb teret hódít a betelepülő akác. A bányaudvarban sajnos előfordul az illegális hulladék lerakása.
A Veszprémet Tapolcával összekötő közúton Monostorapáti után egy fehérre meszelt kőkereszt áll az út jobb oldalán. Itt kell a korábbi agyagbányához vezető földútra befordulni.

22. Hegyesdi-gyepek | I11
Hegyesd | 2000 óta védett | 10,2145 hektár

Jellegét tekintve száraz gyep, melyen helyenként dolomit szikla kibúvások láthatók. Mivel a terület fűhozama erősen függ a csapadékviszonyoktól, ezért csak alkalmaként legeltetik, amikor épp érdemes. A mélyebb, vastagabb termőrétegű részeken egy keskeny, de hosszú sávban megjelentek a kökény, galagonya és vadrózsa bokrok.

23. Kislódi Kis-Torna-patak völgye | J7
Kislód | 2004 óta védett | 9,7656 hektár

Megtalálható itt a zöld levelibéka, zöld gyík, vízi sikló, sárgarigó, a füsti fecske, molnárfecske, a bübos banka és a gyöngybagoly.
A Veszprémi Rábafűzes közötti 8. számú főút mentén, a kislődi bejáróval szemben kezdődik egy murvás út, amely a védett terület határa is egyben. Az út követi a mellette kanyargó Kis-Torna patak medrét a Három-forrás pihenőparkig, illetve a kiépített erdei tornapályáig. A védett területen patakmenti fűz-nyár-éger ligeterdő található.

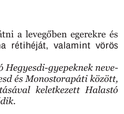

24. Kárpáti sáfrány termőhelye | H5
Kup | 1976 óta védett | 93,7315 hektár

A vidék különleges természeti értéke a rendkívül ritka halvány sáfrány, amely itt tömegesen virágzik az idős gyertyános - kocsányos tölgyesben. A területen a kb. 50.000 tő sáfrány mellett megtalálható a tavaszi csillagvirág, és több tízezernyi hóvirág. A területet elsősorban kora tavaszi szedés érdemes felkeresni, amikor az virágtengerbe borul.
Kup településtől délre, a falutól mintegy 2 kmre kezdődik egy erdészeti murvás út, ahol már tábla irányítja a kirándulókat a védett erdőterületre.

25. Magyargencsi Szél-kastély parkja | F2–3
Magyargencs | 2006 óta védett | 17,0770 hektár

Szél-kastély az 1800-as évek második felében épült, neobarokk stílusban. Az épület 1916-ban leégett, de a tűzvész után helyreállították, ekkor nyerte el jelenlegi formáját. Ma a település általános iskolájának, könyvtárának és a helytörténeti múzeumának ad helyet.
A kastélyparkban már csak mutatóban vannak öreg fák. Közülük a legszebbek két naglevelű hárs, és a kastély utca felőli oldalát kísérő vadgesztenye sor.
Pápától 20 km-re fekvő Magyargencsen található.

26. Nagyvázsonyi kastélypark | K10
Nagyvázsony | 2000 óta védett | 2,3028 hektár

A 18. században épült, eredetileg barokk stílusú kastélyt 1820-ban átalakították, ekkor került klasszicista elemek az épület homlokzatára. Valószínűleg a park jelenlegi formáját is ebben az időben alakították ki. Az ősi fák az egykori bakonyi erdőkből maradtak hátrá. Bükkök, magas kőrisek, hegyi juharok, egy hatalmas kocsányos tölgy és idős lucfenyők dacolnak egyre nehezebben a múló idővel. Erősen száradnak, vastag ágaikat a szélrohamok letördezik, de így megtépázva is tekintélyt parancsolóan formájuk van. A kastély utca felőli részén hatalmas fekete fenyők takarják az épületet. A városi parkokra jellemző állatok mellett igazi különleges ség a Zichy kastélyban, hogy a park egy öreg erdei fenyőjén indul egy kőszál.
Veszprém és Tapolca között félúton található a Nagyvázsony és a Zichy kastély, amely napjainkban magántulajdon, ezért nem látogatható.

27. Olaszfalui fás legelő | N5
Olaszfalu | 2000 óta védett | 58,8927 hektár

A terület változatos mozaikos táj, az Eperjes-hegy erdeivel, gyepekkel, cserjés-bozótos foltokkal és ittott kibukkanó kopár sziklákkal. A legelőn értékes famatuzsálemek sokasága és néhány ritka, védett növényfaj is megtalálható. Előfordul például egy orchideaféle, a kardos madársisak, valamint a puszta árvalányhaj, és a selymes boglárka. Mivel ma már nem nagyon legeltetik a területet, megindult a természetes erdősülés folyamata. A legelőt és környékét egy 17 állomásból álló 4,5 km-es tanösvény, és egy kirándulás vezető kiadvány is bemutatja, melynek címe: Az Eperjes-hegy élettelen és élővilága.

Olaszfalu Eplény és Zirc között fekvő település, melynek déli határában húzódik az egykori irtásréten kialakított fás legelő maradványa.

28. Birkadomb | J10
Öcs | 1996 óta védett

A terület száraz gyepfelület fák nélkül, helyenként tövises iglicével és évelő kórókkal, de megtalálható itt néhány igazi növényritkaság is, például a szalmagyápár, valamint az orchideafélékhez tartozó őszi fűzértekercs és agárkosbor. A Birkadombon jól látható lyukak gazdái az ürgék, melyekből ötven-száz példány él a területen.
Az Öcs-Tulándorfnegd között közúton a helyiségjelző tábla után kb. 100 méterre, a jobb oldalon található kopár domboldal a Birkadomb.

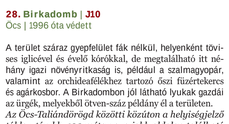

29. Halál-völgy környéke | J9–10
Öcs | 1996 óta védett

A terület felső harmadán található erdős-bokros sávot később gyepek váltják fel, ahol helyenként az erodált, kopár mészkőfelszín is kilátszik. Igazi tavaszi és az ezer-ezerötszáz tő tavaszi csillagvirág, és a 10.000-15.000 tő hóvirág. A területen emberi jelenléret jól tűrő állatfajok élnek, pl. sün, nagy pele, mezei pacsirta, baráttka, csilpcsalpfüzike, házi rozsdafarkú, egerészolyv, fürge gyík és imádkozó sáska.
Öcs települést északnyugat felé elhaguva, Halimba irányába egy völgyön át visz utunk. A völgy mindkét oldala védett terület.

30. Kőház-verem | J9
Öcs | 1996 óta védett

A többnyire erdővel borított terület két térszint találkozásánál van, így helyenként igen meredek, kőfalszerű dolomit murvás képződmény látható. A felső platón benyúló sziklaormokon száraz gyepek vannak, a kőfal vonalát pedig vegyes fafajú lombos erdő kíséri. A Kőház-verem elővilága nagyon változatos, köszönhetően annak, hogy a keskeny erdő gyepek és szántóterületek közé ékelődik.

Öcs településtől körülbelül 1 km-re északra az út jobb oldalán elmaradnak a fák és bokrok. Itt egy földút vezet be az erdőszegélyig, a védett terület közepére.

31. Kinder-tó és Csigás-tó | J10
Öcs | 1996 óta védett

Valamikor két tó is fodrozódott itt, de a bányászati tevékenységgel járó vízkiemelés miatt elapadtak a források, megszűnt a tőzegképződés és megindult a tőzeg ásványosodása. A vidéket lassan meghódították a cserjék, körók, gyomnövények, amelyek néhol olyan sűrűn nőnek, hogy még a legeléső marhák számára is áthatolhatatlanná váltak. A Kinder-tó neve valószínűleg csak elhallás lehet, mivel a régi térképeken Ginder-tó néven szerepelt, amely mocsaras lápos területet jelölt. A Csigás-tó a kotuból gyakran előkerülő csigaházak, meszes vázak után kapta a nevét.
Öcs Faluház előtt délnek fordulva a települést határáról körülbelül 1200 méterre, a marhatartó telep közvetlen szomszédságában kezdődik az egykor vízben bővelkedő mély fekvésű terület.

32. Nagy-tó és környéke | J9
Öcs | 1980 óta védett | 5,6 hektár

A terület egyharmada tőzegmohás láp, kis rész nyílt víztükör, a többi pedig nádas és zsombékos. A tavat a csapadékvízen kívül a 3-4 forrásfolyó csurgalékvízen kívül a tó északi részén fakadó forrás táplálja, mely szélsőségesen száraz időszakban elapad. Egy 1956-ban készült felmérés szerint számos ritka, védett növényfaj élt itt, például a kankaninfélékhez tartozó békaliliom, vagy a hangafélékhez tartozó kereklevelű körtike. A nyomokból több helyen is látható, hogy a vaddisznók gyakran látogatják a területet, ezért a nagy testű gémfélék és gólyák nem költenek, csak táplálkozó területnek használják a Nagy-tó környékét.
Pulánd újka felé haladva az Öcs településre balra behajtó úttal szemben, a jobb oldalon indul egy kövesút. Ez vezet el a lápos, zsombékos Nagy-tóhoz, amely a Kab-hegy déli lábánál, 330 méter tengerszint feletti magasságban fekszik.

33. Belső várkert | H3
Pápa | 1977 óta védett | 15,573 hektár

A mai kastély helyén álló első, biztosan ismert épület egy vár volt, melyet a Garaiak építettek a 15. század elején az észak-dunántúli birtokaik védelmére. Amikor katonai szerepe megszűnt, Esterházy Ferenc úgy döntött, hogy az épületet barokk kastéllyá alakítja át. A munkálatok 1717-ben kezdődtek és még az 1780-as évek végén is tartottak.
Az igazi botanikai ritkaságokban bővelkedő Várkertet Evlija Cselebi, a híres török világutazó is megemlítette egy írásában, mint „Irem kertjéhez hasonló gyönyörű kertet".
A parkban ma is látható néhány megnőtt öreg platán, melyek sok ólnyi törzsei, irdatlan ágkarjai, a juharok, kőrisek, gesztenyék, sajmeggyek, vörösfenyők, bükkök oltalmában ott nőnek a fiatal fák, bokrok a Várkert megújulását ígérve. Itt található a Dunántúl leghatalmasabb platánfája. Számtalan sétaút, padok és játszótér várja a pihenni vágyókat.
Pápa központjában áll az emblematikus Eszterházy kastély, melynek 15 hektáros védett parkja kedvelt sétáló és találkozó helye a pápai fiataloknak.

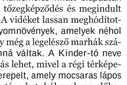

34. Sümeg, Nyírlaki Szociális Otthon parkja | E10
Sümeg | 1986 óta védett | 8,4 hektár

Eredetileg barokk stílusban épült a 17-18. században, de a 19. század második felében romantikus stílusban átalakították, illetve kibővítették. Parkjában 1807-ben készített Madonna-szobor áll, ezért kapujának oszlopait pedig fekvő oroszlánok díszítik. A park területén eredetileg tölgyes volt, amelyből még ma is látható néhány öreg, hatalmas kocsányos tölgy példány. Mellettük szinte csak a fehér nyárak, gyertyánok, magas kőrisek és juharok a park legidősebb, bár pusztulófélben lévő fái. A múlt század első felében telepített luc-, erdei-, és feketefenyőket, valamint egy duglászfenyőt, amely a hazánkban élő legidősebb példányok egyike. A csaknem 10 hektáros park egyik része alig járt, kezeletlen, itt a lombos erdőkre jellemző állatok élnek, mint pl.: erdei pinty, fakusz, vörösbegy, barát cinege, macskabagoly.

Sümegtől északnyugatra található a Nyírlaki Szociális Otthon, ahol a védett park díleséshen felnőtt épület egykor a Tarányi földbirtokos család vadászkastélya volt.

35. Sümegi-borókás | F10
Sümeg | 2007 óta védett | 50,8762 hektár

A boróka között több helyen csertölgyek és feketefenyők is megtalálhatók.
A boróka mellett a cserjék közül gyakori a galagonya és kökény, amelyek nagyszerű búvóhelyet biztosítanak a madaraknak, például a tövisszúró gébicsnek, amely táplálékát – tücsköket, kabócákat, cserebogarat, sőt néha apró testű kisemlősöket is – a bokrok töviseire felszúrva tárolja.
A Sümeget Tapolcával összekötő közúttól a Nyírádi elágazás előtt kb. 500 méterre, a jobb oldalon fekvő, hosszú erdősáv, melynek keleti határát a nagy forgalmú Jutasi út, nyugati szélét a Séd partjával párhuzamosan futó Fenyves utca határolja.

36. Várhegy | E–F10
Sümeg | 1957 óta védett | 8,1631 hektár

Sümeg közepén, a Vár-hegy tetejére magasodó vár már messziről látható, meghatározó tájképi elem. Az építmény egy kúp alakú alsó krétai korú mészkőhegy tetején áll a tengerszint felett 270 méteres magasságban. A várat a tatárjárás után IV. Béla kezdte el építetni, majd a veszprémi püspökök irányításával fejezték be.
Az egykor országos-, ma helyi jelentőségű védett rész a Vár-hegy meredek zömében fáltlan oldala, mely helyenként sziklakibúvásokkal tarkított. Fás növényzet csak a lankásabb déli, délkeleti és északkeleti oldalon található, mint pl. például a virágos kőris és a molyhos tölgy. Egy keskeny cserjesáv is felhúzódik a vár alá, amely főként kőkény, galagonya és vadrózsa bokrokból áll. Közvetlen a várfal melletti sziklakibúvásokon a bejáratnál kövirózsa, varjúháj és iriszek virítanak.

37. Szőc, Pörös-dombi borókás | H9–10
Szőc | 2007 óta védett | 102,1086 hektár

A területen többféle erdőtípus is megtalálható: középkorú cseresek és cseres-tölgyesek mellett nyílt borókás gyepek, akácosok és kisebb foltokban fekete fenyvesek váltakoznak. Itt élő védett növények az árlevelű len, az orchideafélékhez tartozó pókbangó, a szalmagyápár és az ezüsztaszott.

Szőc Ajkától körülbelül 10 km-re fekvő település. A határában található Pörös-dombi borókáshoz a Murvabánya feliratú táblákat követve lehet eljutni, majd a bányát megkerülve a földúton kell továbbmenni 400 métert a védett területet jelző tábláig

38. Jutaspusztai szikla alakzat | M–N7
Veszprém | 2011 óta védett | 0,2282 hektár

Veszprém északi városrésze az egykor önálló település Jutaspuszta. Itt található egy kis domb tetején a védett dolomit szikla alakzat, amelynek anyaga a felső-triászban sekély vízben, trópusi viszonyok között képződött. Jelenleg gyér növényzet és helyenként sekély talajtakaró fedi. A lankásabb oldalon lösszel kevert rendzina talaj alakult ki. A nyugati oldalon középkorú gledicsia fasor határolja. A délnyugati oldalon erős cserjésedés indult meg, melyet főként kőkény alkot.

39. Veszprém, Ördögszikla | M8
Veszprém | 2011 óta védett | 8,195 hektár

Az Ördög-szikla tömeges megjelenésű világosszürke felső-triász korú dolomitből áll. A képződmény tetején megfigyelhetőek a víz oldásos nyomai, melyek mély kanyonokat vájtak a karbonátos kőzetbe. Az Ördögszikla, egyike névváltozatát is erről kapta, így hívták ördögrágta kő. A szikla tágabb környezetének erdeit a város közelsége miatt folyamatosan irtották, így természetes erdő csak kevés helyen, leginkább a meredek völgyoldalakon, szűk völgyajakon maradt fenn. A dolomit kopárokon csak az új telepítésű fekete- és erdeifenyvesek alkotnak zárt erdőket. Ennek ellenére megtalálható itt néhány védett növényfajunk, például a tavaszi hérics, a magyar repcsény, az árlevelű len, és a puszta árvalányhaj.

40. Veszprém, Fenyves utcai parkerdő | N8
Veszprém | 2007 óta védett | 10,9277 hektár

Veszprém belterületén található ez a hosszú erdősáv, amely valójában a Séd völgye és a Jutasi út fennsíkja közötti meredek oldal természetes erdőtársulása, helyenként sziklakibúvásokkal, tisztásokkal. Jellemző és kísérő fafajai a molyhos tölgy, virágos kőris, csertölgy, kocsánytalan tölgy, kislevelű hárs és a mezei juhar.
A Fenyves utcai parkerdő nem klasszikus városi parkerdő nagy szabad nyírt gyepfelületekkel, hanem a terület meredeksége miatt cserjékkel benőtt, sarjakkal, magoncokkal és sűrű aljnövényzettel borított terület. A park jelleget kiépített gyalogutak, padok, asztalok, kiláto helyek és lépten-nyomon sétáló, kocogó